

אלו נאמרין פרק שביעי סוטה

לד. תורה אור השלם

יורד משלש מאות מ"א. תימה לר"י והא ליכא מעינא לארעא חללה מלחא פרסי' וי"ל שהיו נגדשין והולכין למעלה מן העניים ירושלמי רבי לוי אומר עד לנו של רקיע תמן אמרינן עד צבל נאמר כאן הרקע והאמר להלן מרקח רוקיע מנבל:

עודם בירדן אפר אהם יהושע.

[ירושלמי] אמר ריש לקיש בירדן קיבלו עליהן את הנסמרות אמר להן יהושע אם אין אחס מקלנין את הנסמרות המים נזילין ושופין אתכם אמר רבי סימון צ"ר זכר ויאות מדע לך שהוא כן שהרי עין חטא ורוצס של סנהדרין נפלה בני אמר ר' לוי ציננה הותרה הלעוזה יתמה צמ קול וחמרה אין לכם עסק נסמרות: **גמרי** כ"י סוגא. ירושלמי לא דמי הסוף לטעין מן ארעא אל ארצנומיה ומן ארצנומיה לכמיפיה להסוף דמלי ליה [ומן] ארעא על כמיפיה] ולא דמי הסוף דמלי ליה להסוף [דאוהן טעין ליה]:

מורטני ויורטני דטורטני.

פירש ר"ח דטורטני בלשון יון קנה של מאזנים וכילד נסאוזכו הביאו שני עמודים וסירגוס בחבלים ונתנו האשכול על גבי חבלים ונתנו מוטות בחבלים בקנה העמודים המסורגים והאשכול נתן מוט א' מן הקנה מזה הרשש וכיוצא בזה בראש מקצה האחר נתמלו שתי מוטות בראש העמודים המסורגים בחבלים והאשכול נתן מוטות א' ועל כל מוט נתמלו המוטות שתי מוטות פחותין מהן מוט בראש זה ומוט בראש זה נתמלו ארבע מוטות בראשי שני מוטות הנמוגים בראשי העמודים וכל מוט ומוט נתמלו ד' מוטות היו טורטני: אומן שני אנשים נתמלו שניה סובלין את האשכול וזה פירוש טורטני וכו' כלומר מוטות ומוטות על מוטות ירושלמי כתיב איש אחד איש אחד למטה על דעמיה דרבי ישמעאל דו אומר לשונות ריבוי הן שנים עשר היו שניה נשאלו ארבעה נתאמס ורמזינן וזנשאי כלס על דעמיה דרבי עקיבא דו אומר [לשונות כפוליס עשרים וארבעה היו ט"ו] נשאלו שמה נתאמס ורמזינן ונשאי כלס על דעמיה דרבי ישמעאל טורטנין על דעמיה דרבי עקיבא טורטנין וטורטני טורטנין: כתיבין

וכיון שניטבלו רגלי כהנים במים חזרו המים לאחוריהם שלא היו יורדין מן הכהנים ולמטן אלא שם עומדים והמים הבלים חמדי נגבהים ועולין למעלה כדכתיב קמו נד אחד והכהנים עמדו שם עד שעברו כולם: כמה גובסן של מים גרס: י"ב מיל

כנגד מחנה ישראל.

שהיו שנים עשר מנינים רוחב מחניהם עברו יחד כמות שהוא רוחב שנים עשר מיל נתמלו שלא שבו בערךן אלא מהלך שנים עשר מיל של אורך מחניהם עד שעלו אחוריהם של סוף המחנה וכנגד נגבה המים: היו אומר מים קלים. לרוח מן האדם וא"כ שהמים לא נגבה אלא שנים עשר מיל וחזרו למקומם מאלף שעדיין לא הספיקו לעבור ונזילין מים ושופין אותן: כיון. אולמות ארוקולו"ד ואף רחב ארעא לשומי יהושע. קודם שעברו את הירדן שעל קריעת ים סוף היו נפתחין עדיין: עודם בירדן אמר לכן יהושע כו. כדכתיב והכהנים נושאי הארון עומדים נתון הירדן עד תם כל הדברים אשר ליה' את יהושע לדבר אל העם וזכו הדבר דהכי כתיב נצשה כי אחס עוגרים את הירדן אל ארך נענן והורשתם וגו' כלומר כשיעברו את הירדן התנה עמכם על מנת להורגם: ושופין ארסיס גרסינן צבירימא: פירמו לפס וגו'. הס הכניסו שהקינו תחת מנצ רגלי הכהנים וזכרון להיות סימן לנגיס שעברו אבות את הירדן: שאו מוס מוס הירדן מנצל וגו'. הס שהקינו צהר עיגל וכוו המוצח וקפלוס וקבעוס נגלגל: דמדלי איניס אכספיה. שהאלס עזמו מנגיחו על כמיפו ואין אחר מסייעו: פילפא דטעוניה הוא. אינו אלא שליט משאחי שנושא כשמטעינו אחר. נתמלא שהיה כל אחד מהן נושא משא' קין סלין: ומכלן אספ ממשכ. כמה היה נאשכול ששאלוהו שמה אנשים והיו מסייעין זה את זה כשמימינן אותו על כמיפין: ששנים: אמר רבי יצחק טורטני וטורטני דטורטני. משאחי ומשאחי תחת משאחי שהתחמוס מסייעין את העלוינים וכל אחד היו שני מוטות כיצד שני מוטות הולכין זה אל זה וארבעה נושאין אותם ושני מוטות אחרים וארבעה בני אדם נושאין אותם והם נאלכסון מתחת שנים העלוינים מוט אחד לראש האחד ומוט אחד לראש השני והולכין נאלכסון. ורבי יצחק לאו מקרא שמיע ליה אלא דפטיטא ליה דרימון ותאינה סגי בשנים ויהושע וכלב לא נשאו כלום פשו להו תמיאל לאשכול ואס לו מדרש הראשון

גלין הש"ס

ל"ח ד"ה מורטני אפר ר' לוינת מורטני מ"ד ד"ה. ע"י כתיבין ד' ח' סגדין וימטן למה ח':

לעזי רש"י

א"ר"ה הל"ד. קמ"ו.

תוספות שאנין

מסמטע שנאמר בכוט אינו יורע ששנים אמר ר' יצחק טורטני וטורטני דטורטני משו ומשי תחת ממו שהתחמוס מהסייעות את העלוינים ובכל מוט אחר היה מסמט קטנים אחד לראש האחד ואחר לראש השני והולכין כאלכסון (כוה). ד"ה בני אדם נושאים מוט אחד וכו' אחרים נושאים מוט האחר וכו' יצחק אל פקא שמיע ליה. וא"כ מנא לן דביצי' בני אדם דלמא ה"ה א"י יודע ששנים א' ודירין בני אדם מוט אחד ולמינו טוטות ד' בני אדם פריח הכי ומה ת"ל בשני מוטות ודירין לכל מוט מוט ב' מוטות לכל ראשי המוט ולא היו המוטות כאלכסון כדכתיב וכל יפול האשכול ארץ אלא האשכול היה מתחל על המוטות סמין דף שחלכת מהו ליה (כוה). ודירין שני בני אדם לדי ראשי המוטות ואם כן הו' הו' בני אדם. ור"ה שני דפקא לן בכוט ר"ל שנים דרשי בירן היו למובח על המוט כשמוס הרמז והו' מה שאומר למעלה ושמו את בדיו אם כן כמינו מוט דקרא ר"ל שנים:

א) נראה דלי' בירן כ' בני אדם למוט אחד אלא כמינו בני מוטות וכו' ד' בני אדם ומ"ה.